

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa

(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang

Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm

Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu

Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 16

QUYỂN THỨ 378

HỘI THỨ NHẤT

Phẩm

VÔ TƯỚNG VÔ ĐẮC

Thứ 66 - 6

Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu, lấy vô tánh làm tự tánh năng viên mãn đạo Bồ-tát. Nghĩa là năng viên mãn Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Cũng năng viên mãn nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự

tánh không. Cũng năng viên mãn chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Cũng năng viên mãn bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Cũng năng viên mãn khổ tập diệt đạo thánh đế. Cũng năng viên mãn bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Cũng năng viên mãn tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Cũng năng viên mãn tất cả tam-ma-địa môn, đà-la-ni môn. Cũng năng viên mãn không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Cũng năng viên mãn năm nhãn, sáu thần thông. Cũng năng viên mãn Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng. Cũng năng viên mãn đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả. Cũng năng viên mãn pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Cũng năng viên mãn nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Cũng năng viên mãn ba mươi hai tướng đại sĩ, tám mươi tùy hảo.

Bồ-tát Ma-ha-tát này trụ pháp dị thực đạo Bồ-đề, cũng năng viên mãn Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Cũng năng viên mãn nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa

không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Cũng năng viên mãn chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Cũng năng viên mãn bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Cũng năng viên mãn khổ tập diệt đạo thánh đế. Cũng năng viên mãn bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Cũng năng viên mãn tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Cũng năng viên mãn tất cả tam-ma-địa môn, đà-la-ni môn. Cũng năng viên mãn không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Cũng năng viên mãn năm nhãn, sáu thần thông thấy vô lượng công đức.

Bồ-tát Ma-ha-tát này viên mãn đạo Bồ-đề như thế rồi, lìa các ám chướng trụ trong Phật đạo, do sức dị thực sanh thắng thần thông, phương tiện nhiều ích các loại hữu tình. Kẻ nên đem bố thí mà nhiếp thọ tức đem bố thí mà nhiếp thọ đó. Kẻ nên đem tịnh giới mà nhiếp thọ tức đem tịnh giới mà nhiếp thọ đó. Kẻ nên đem an nhẫn mà nhiếp thọ tức

đem an nhẫn mà nhiếp thọ đó. Kẻ nên đem tinh tiến mà nhiếp thọ tức đem tinh tiến mà nhiếp thọ đó. Kẻ nên đem tĩnh lự mà nhiếp thọ tức đem tĩnh lự mà nhiếp thọ đó. Kẻ nên đem Bát-nhã mà nhiếp thọ tức đem Bát-nhã mà nhiếp thọ đó. Kẻ nên đem giải thoát mà nhiếp thọ tức đem giải thoát mà nhiếp thọ đó. Kẻ nên đem giải thoát tri kiến mà nhiếp thọ tức đem giải thoát tri kiến mà nhiếp thọ đó. Kẻ nên khiến an trụ quả Dự lưu phương tiện khiến trụ quả Dự lưu. Kẻ nên khiến an trụ quả Nhất lai phương tiện khiến trụ quả Nhất lai. Kẻ nên khiến an trụ quả Bất hoàn phương tiện khiến trụ quả Bất hoàn. Kẻ nên khiến an trụ quả A-la-hán phương tiện khiến trụ quả A-la-hán. Kẻ nên khiến an trụ Độc giác Bồ-đề phương tiện khiến trụ Độc giác Bồ-đề. Kẻ nên khiến an trụ Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề liền khiến an trụ Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bồ-tát Ma-ha-tát này năng làm các thứ thần thông biến hiện, muốn trụ các thế giới như cát sông Căng-già, tùy ý năng trụ. Muốn hiện nhiều thứ trân bảo trong các thế giới đang trụ, tùy ý năng hiện. Muốn khiến các hữu tình trong các thế giới đang trụ thọ dụng các thứ diệu trân bảo ấy, tùy ý kia sở lạc đều khiến đầy đủ. Bồ-tát Ma-ha-tát này từ một thế giới đến một thế giới, lợi ích an vui vô lượng hữu tình. Thấy tướng nghiêm tịnh các thế giới kia, năng

tự nhiếp thọ tùy ý sở lạc, nghiêm tịnh cõi Phật. Ví như các trời Tha hóa tự tại có bao nhiêu đồ cần dùng, nhiều thứ diệu dụng tùy tâm mà hiện. Như vậy, Bồ-tát tùy ý mà nhiếp thọ các thứ nghiêm tịnh vô lượng cõi Phật.

Bồ-tát Ma-ha-tát này do dị thực sanh Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa và dị thực sanh các diệu thần thông, cùng dị thực sanh đạo Bồ-tát nên hành đạo tướng trí được thành thực, nên lại năng chứng được Nhất thiết tướng trí. Do được trí đây, đối tất cả pháp không sở nhiếp thọ. Nghĩa là chẳng nhiếp thọ sắc, chẳng nhiếp thọ thọ tướng hành thức. Chẳng nhiếp thọ nhãn xúc, chẳng nhiếp thọ nhĩ tỷ thiết thân ý xúc. Chẳng nhiếp thọ sắc xúc, chẳng nhiếp thọ thanh hương vị xúc pháp xúc. Chẳng nhiếp thọ nhãn giới, chẳng nhiếp thọ nhĩ tỷ thiết thân ý giới. Chẳng nhiếp thọ sắc giới, chẳng nhiếp thọ thanh hương vị xúc pháp giới. Chẳng nhiếp thọ nhãn thức giới, chẳng nhiếp thọ nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới. Chẳng nhiếp thọ nhãn xúc, chẳng nhiếp thọ nhĩ tỷ thiết thân ý xúc. Chẳng nhiếp thọ nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, chẳng nhiếp thọ nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ. Chẳng nhiếp thọ tất cả pháp thiện pháp phi thiện, pháp thế gian pháp xuất thế gian, pháp hữu lậu pháp vô lậu, pháp hữu

**vi pháp vô vi, pháp hữu tội pháp vô tội. Cũng chẳng
nhiếp thọ sở chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.
Cũng chẳng nhiếp thọ tất cả vật sở thọ dụng nơi cõi
Phật, hữu tình trong ấy cũng không nhiếp thọ. Vì
cớ sao? Vì Bồ-tát Ma-ha-tát này trước chẳng nhiếp
thọ tất cả pháp, nên đối tất cả pháp vô sở đắc vậy.
Vì các hữu tình tuyên nói tất cả pháp tánh vô nhiếp
thọ không trái ngược vậy. Như vậy, Thiện Hiện!
Khi Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa
thắm sâu, do tâm lực vô lậu lìa các tướng, năng đối
trong tất cả pháp không tướng, không giác, không
đắc, không bóng, không tác, viên mãn Bát-nhã Ba-
la-mật-đa, cũng năng viên mãn các công đức khác
nữa.**

HỘI THỨ NHẤT

Phẩm

PHÁP NGHĨA KHÔNG TẠP

Thứ 67 - 1

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Làm sao đối trong tất cả pháp vô tạp vô tướng tự tướng không, năng viên mãn tu Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Làm sao đối trong tất cả vô lậu không sai khác, thi thiết các pháp sai khác như thế và có thể biết rõ? Làm sao đối trong Bát-nhã Ba-la-mật-đa nhiếp thọ tất cả Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Nhiếp thọ tất cả nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Nhiếp thọ tất cả chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Nhiếp thọ tất cả bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Nhiếp thọ tất cả không, vô tướng, vô

nguyện giải thoát môn. Nhiếp thọ tất cả khổ tập diệt đạo thánh đế. Nhiếp thọ tất cả bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Nhiếp thọ tất cả tám giải thoát, tám thăng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Nhiếp thọ tất cả tam-ma-địa môn, đà-la ni môn. Nhiếp thọ tất cả năm nhãn, sáu thần thông. Nhiếp thọ tất cả Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Nhiếp thọ tất cả pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Nhiếp thọ tất cả nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Nhiếp thọ tất cả pháp thể xuất thể. Làm sao đối trong tất cả pháp dị tướng thi thiết nhất tướng, chỗ gọi vô tướng và đối trong pháp nhất tướng vô tướng thi thiết tất cả pháp tướng sai khác?

Phật nói: Thiện Hiện! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, an trụ trong năm thủ uẩn như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa, tu hành Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Như thật biết rõ năm thủ uẩn như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa đều vô tướng. Sở dĩ vì sao? Vì các mộng, vang, tượng, bóng sáng, ánh

năng, huyễn sự, thành tâm hương, việc biến hóa đều vô tự tánh. Nếu pháp vô tự tánh, thời pháp này vô tướng. Nếu pháp vô tướng, pháp này nhất tướng chỗ gọi vô tướng.

Thiện Hiện! Do nhân duyên đây, phải biết tất cả bố thí vô tướng, kẻ thí vô tướng, kẻ thọ vô tướng, vật thí vô tướng. Nếu biết như thế mà hành bố thí, thời năng viên mãn tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa. Nếu năng viên mãn tu hành Bồ thí Ba-la-mật-đa thời chẳng xa lìa Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la mật-đa. An trụ Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế, thời năng viên mãn bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Cũng năng viên mãn bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Cũng năng viên mãn không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Cũng năng viên mãn nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biên dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Cũng năng viên mãn chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị

tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Cũng năng viên mãn khổ tập diệt đạo thánh đế. Cũng năng viên mãn tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Cũng năng viên mãn năm trăm tam-ma-địa môn, năm trăm đà-la-ni môn. Cũng năng viên mãn năm nhãn, sáu thần thông. Cũng năng viên mãn Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Cũng năng viên mãn pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Cũng năng viên mãn nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ trong các pháp di thực sanh thánh vô lậu như thế, dùng sức thần thông trụ đến mười phương thế giới chư Phật Căng-già sa thấy. Lại đem các thứ thượng diệu áo mặc, uống ăn, đồ nằm thuốc thang, hương hoa, bảo tràng, phan lọng, đèn sáng, kỹ nhạc và những vật cần dùng khác cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen chư Phật Thế Tôn, làm việc lợi ích an vui hữu tình. Với kẻ nên đem bố thí mà nhiếp ích tức đem bố thí mà nhiếp ích đó. Với kẻ nên đem tịnh giới mà nhiếp ích tức đem tịnh giới mà nhiếp ích đó. Với kẻ nên đem an nhẫn mà nhiếp ích tức đem an nhẫn mà nhiếp ích đó. Với kẻ nên đem tinh tiến mà

niếp ích tức đem tinh tiến mà nhiếp ích đó. Với kẻ nên đem tinh lự mà nhiếp ích tức đem tinh lự mà nhiếp ích đó. Với kẻ nên đem bát-nhã mà nhiếp ích tức đem bát nhã mà nhiếp ích đó. Với kẻ nên đem các thứ thiện pháp mà nhiếp ích tức đem các thứ thiện pháp mà nhiếp ích đó. Với kẻ nên đem tất cả thiện pháp thù thắng mà nhiếp ích tức đem tất cả thiện pháp thù thắng mà nhiếp ích đó. Bồ-tát Ma-ha-tát này trọn nên vô lượng thiện pháp như thế. Tuy thọ sanh tử chẳng bị tội lỗi sanh tử làm nhiễm. Vì muốn lợi vui các loại hữu tình nên nhiếp thọ giàu sang người trời. Do oai lực giàu sang tự tại đây năng làm các việc lợi vui cho hữu tình, đem bốn nhiếp sự mà nhiếp thọ đó. Bồ-tát Ma-ha-tát này biết tất cả pháp đều vô tướng, nên tuy biết quả Dự lưu mà chẳng trụ quả Dự lưu, tuy biết quả Nhất lai mà chẳng trụ quả Nhất lai, tuy biết quả Bất hoàn mà chẳng trụ quả Bất hoàn, tuy biết quả A-la-hán mà chẳng trụ quả A-la-hán, tuy biết Độc giác Bồ-đề mà chẳng trụ Độc giác Bồ-đề. Sở dĩ vì sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này như thật biết rõ tất cả pháp rồi, vì muốn chứng được Nhất thiết tướng trí, chẳng cộng tất cả Thanh văn, Độc giác. Như vậy, Thiện Hiện! Bồ-tát Ma ha-tát biết tất cả pháp đều vô tướng, nên như thật biết rõ Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tinh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng đều vô tướng. Như thật biết rõ các Phật pháp khác cũng đều vô

tướng. Do nhân duyên này khắp năng viên mãn tất cả Phật pháp.

Lại nữa, Thiện Hiện! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, an trụ trong năm thủ uẩn như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa viên mãn Tịnh giới Ba-la-mật-đa. Bồ-tát Ma-ha-tát này như thật biết rõ năm thủ uẩn này như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa rồi, mới năng viên mãn vô tướng Tịnh giới Ba-la-mật-đa. Tịnh giới như thế không khuyết không hở, không vết không uế, không bị bắt lấy, đáng thọ cúng dường, được kể trí khen, khéo léo thọ trì, khéo léo rốt ráo. Là Thánh vô lậu, là nhiếp thuộc Thánh đạo xuất thế gian. An trụ giới đây năng khéo thọ trì, thọ thi thiết giới, lễ vậy đặc giới, luật nghi giới, hữu biểu giới, vô biểu giới, hiện hành giới, bất hiện hành giới, oai nghi giới, phi oai nghi giới.

Bồ-tát Ma-ha-tát này tuy đủ trọn nên các giới như thế mà không lấy đắm. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ sanh đại tộc Sát-đế-lợi giàu sang tự tại, hoặc sanh đại tộc Bà-la-môn giàu sang tự tại, hoặc sanh đại tộc Trưởng giả giàu sang tự tại, hoặc

sanh đại tộc Cư sĩ giàu sang tự tại. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ làm tiểu vương, hoặc làm đại vương, hoặc làm luân vương giàu sang tự tại. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ sanh trời Bốn đại vương chúng, hoặc sanh trời Ba mươi ba, hoặc sanh trời Dạ-ma, trời Đổ-sử-đa, trời Lạc biến hóa, trời Tha hóa tự tại giàu sang tự tại. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ sanh trời Phạm chúng, trời Phạm phụ, trời Phạm hội, trời Đại phạm giàu sang tự tại. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ sanh trời Quang, hoặc sanh trời Thiếu quang, hoặc sanh trời Vô lượng quang, hoặc sanh trời Cực quang tịnh giàu sang tự tại. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ sanh trời Tịnh, hoặc sanh trời Thiếu tịnh, hoặc sanh trời Vô lượng tịnh, hoặc sanh trời Biến tịnh giàu sang tự tại. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ sanh trời Quảng, hoặc sanh trời Thiếu quảng, hoặc sanh trời Vô lượng quảng, hoặc sanh trời Quảng quả giàu sang tự tại. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ sanh trời Vô phiền, hoặc sanh trời Vô nhiệt, hoặc sanh trời Thiện hiện, hoặc sanh trời Thiện kiến, hoặc sanh trời Sắc cứu cánh giàu sang tự tại. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ sanh Không vô biên xứ, hoặc sanh Thức vô biên xứ, hoặc sanh Vô sở hữu xứ, hoặc sanh Phi phi tướng xứ giàu sang tự tại. Chẳng khởi nghĩ này: Ta do giới đây sẽ được quả Dự lưu, hoặc được quả Nhất lai,

hoặc được quả Bất hoàn, hoặc được quả A-la-hán, hoặc được Độc giác Bồ đề; hoặc vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh, hoặc được Bồ tát Vô sanh pháp nhẫn, hoặc được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Sở dĩ vì sao? Vì các pháp này đều vô tướng, đều đồng nhất tướng chỗ gọi vô tướng, pháp vô tướng bất đắc vô tướng, pháp hữu tướng bất đắc hữu tướng, pháp vô tướng bất đắc hữu tướng, pháp hữu tướng bất đắc vô tướng. Do nhân duyên này đều bất khả đắc. Như vậy, Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa mau năng viên mãn vô tướng Tịnh giới Ba-la-mật-đa, chứng vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh. Đã vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh lại được Bồ-tát Vô sanh pháp nhẫn. Đã được Bồ-tát Vô sanh pháp nhẫn, tu hành đạo tướng trí tới nhất thiết tướng trí, được năm thần thông dị thực. Lại được năm trăm tam-ma-địa môn, cũng được năm trăm đà-la-ni môn. An trụ trong đây lại năng chứng được bốn vô ngại giải. Từ một cõi Phật đến một cõi Phật, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen chư Phật Thế Tôn, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật.

Bồ-tát Ma-ha-tát này vì giáo hóa hữu tình, tuy hiện lưu chuyển sanh tử các thú mà chẳng bị các chướng nghiệp báo phiền não kia làm nhiễm. Ví như hóa nhân tùy hiện các việc đi đứng nằm ngồi,

mà không có các nghiệp chơn thật qua lại. Tuy hiện các thú nhiều ích hữu tình mà đối hữu tình và thi thiết kia đều vô sở đắc. Như có Đức Như Lai Ứng Cúng Chánh Đẳng Giác tên Tô Phiến Đa, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, quay xe diệu pháp độ vô lượng chúng, khiến thoát sanh tử chứng được Niết-bàn, mà không có kẻ hữu tình kham thọ biệt ký kể được Vô thượng Chánh Đẳng Bồ-đề. Khi ấy, Như Lai kia hóa làm một vị hóa Phật khiến lâu trụ đời, tự xả thọ mạng vào cõi Vô dư y Bát-niết-bàn. Thân vị hóa Phật kia trụ một kiếp rồi trao ký cho một Bồ-tát Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề rồi mới vào Niết-bàn. Thân hóa Phật kia tuy làm bao nhiêu việc lợi ích cho hữu tình mà vô sở đắc. Nghĩa là chẳng đắc sắc, chẳng đắc thọ tướng hành thức. Chẳng đắc nhãn xúc, chẳng đắc nhĩ tỷ thiết thân ý xúc. Chẳng đắc sắc xúc, chẳng đắc thanh hương vị xúc pháp xúc. Chẳng đắc nhãn giới, chẳng đắc nhĩ tỷ thiết thân ý giới. Chẳng đắc sắc giới, chẳng đắc thanh hương vị xúc pháp giới. Chẳng đắc nhãn thức giới, chẳng đắc nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới. Chẳng đắc nhãn xúc, chẳng đắc nhĩ tỷ thiết thân ý xúc. Chẳng đắc nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, chẳng đắc nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ. Chẳng đắc tất cả pháp hữu lậu vô lậu và pháp hữu tình. Bồ-tát Ma-ha-tát này cũng lại như thế, tuy có sở tác mà vô sở đắc. Như vậy, Thiện

Hiện! Bồ-tát Ma-ha tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa viên mãn Tịnh giới Ba la-mật-đa. Do Tịnh giới Ba-la-mật-đa đầy được viên mãn rồi mới năng nhiếp thọ tất cả Phật pháp.

Lại nữa, Thiện Hiện! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, an trụ trong năm thủ uẩn như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa viên mãn An nhãn Ba-la-mật-đa. Bồ-tát Ma-ha-tát này như thật biết rõ năm thủ uẩn đây như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa rồi mới năng viên mãn vô tướng An nhãn Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát nhã Ba-la-mật-đa, như thật biết rõ năm thủ uẩn đây như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa rồi mới năng viên mãn vô tướng An nhãn Ba-la-mật-đa? Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này như thật biết rõ năm thủ uẩn đây không có thật tướng vậy, nên tu hai món nhãn mới năng viên mãn vô tướng An nhãn

Ba-la-mật-đa. Những gì là hai? Một là an thọ nhẫn, hai là quán sát nhẫn.

An thọ nhẫn nghĩa là các Bồ-tát Ma-ha-tát từ sơ phát tâm cho đến ngồi tòa Bồ-đề. Ở thời gian giữa, giả sử các loại hữu tình đua đến mắng hủy bằng lời thô ác, chửi mắng lăng nhục; lại đem gạch đá dao gậy gia hại. Bồ-tát Ma-ha-tát này vì viên mãn An nhẫn Ba-la-mật đa, cho đến chẳng sanh một niệm giận dữ, cũng lại chẳng khởi tâm gia báo. Chỉ khởi nghĩ này: Các hữu tình kia rất đáng thương xót, dấy động tâm phiền não nó tăng thượng lên chẳng được tự tại, đối ta phát khởi ác nghiệp như thế, ta nay chẳng nên giận dữ với họ. Lại khởi nghĩ rằng: Do ta nhiếp thọ các uẩn oan gia, khiến các hữu tình đối ta phát khởi ác như thế, chỉ nên tự trách chẳng nên giận dữ. Khi Bồ-tát quan sát kỹ như thế, đối với hữu tình kia sanh tâm từ mẫn. Những loại như vậy tên là an thọ nhẫn.

Quan sát nhẫn nghĩa là các Bồ-tát Ma-ha-tát khởi lên suy nghĩ rằng: Các hành như huyễn, hư dối chẳng thật, chẳng được tự tại, cũng như hư không, không có ngã, hữu tình, mạng giả, sanh giả, dưỡng giả, sĩ phu, bổ-đặc-già-la, ý sanh, nho đồng, tác giả, thọ giả, tri giả, kiến giả đều chẳng khá được. Chỉ là hư dối phân biệt khởi ra: Ai mắng hủy ta, ai chửi mắng ta, ai lăng nhục ta, ai đem các thứ gạch đá dao

gậy gia hại nơi ta, ai lại chịu hủy nhục gia hại kia? Chúng đều là tự tâm hư dối phân biệt. Ta nay chẳng nên mang khởi chấp trước các pháp như thế, bởi vì tự tánh không, trống nghĩa không, nên đều vô sở hữu. Khi Bồ-tát quan sát kỹ như thế, như thật biết rõ các hành vắng lặng, đối các pháp chẳng sanh tướng gì khác. Những loại như vậy tên quan sát nhãn. Bồ-tát Ma-ha-tát này vì tu tập hai món nhãn như vậy, nên mới năng viên mãn vô tướng An nhãn Ba-la-mật-đa. Do năng viên mãn vô tướng An nhãn Ba-la-mật-đa tức liền được Vô sanh pháp nhãn.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện thưa với Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vì sao tên là Vô sanh pháp nhãn? Ở đây dứt ác nào? Nó lại là trí gì?

Phật nói: Thiện Hiện! Do thế lực đây cho đến chút phần pháp ác bất thiện cũng chẳng sanh được. Vậy nên gọi là Vô sanh pháp nhãn. Ở đây khiến tất cả phiền não, ngã và ngã sở, mạn thấy tất cả rốt ráo vắng lặng. Như thật nhãn thọ các pháp như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyền sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa. Nhãn này tên trí, vì được trí nên gọi là Vô sanh pháp nhãn.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa với Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vô sanh pháp nhãn Thanh văn Độc giác

cùng Vô sanh pháp nhãn Bồ-tát Ma-ha-tát có sai khác gì không?

Phật nói: Thiện Hiện! Các kẻ Dự lưu hoặc trí hoặc đoạn cũng tên là Bồ-tát Ma-ha-tát nhãn, các kẻ Nhất lai cũng tên là Bồ-tát Ma-ha-tát nhãn, các kẻ Bất hoàn cũng tên là Bồ-tát Ma-ha-tát nhãn, các A-la-hán hoặc trí hoặc đoạn cũng tên là Bồ-tát Ma-ha-tát nhãn, tất cả Độc giác hoặc trí hoặc đoạn cũng tên là Bồ-tát Ma-ha-tát nhãn. Lại có nhãn của Bồ-tát Ma-ha-tát nghĩa là nhãn tất cả các pháp rốt ráo chẳng sanh, đây là sai khác. Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên nhãn thù thắng như thế, nên vượt hơn tất cả Thanh văn Độc giác.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ trong di thực vô sanh nhãn thù thắng như thế hành đạo Bồ-tát, năng viên mãn đạo tướng trí. Do năng viên mãn đạo tướng trí nên thường chẳng xa lìa bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Cũng chẳng xa lìa không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Cũng chẳng xa lìa di thực thần thông. Bồ-tát Ma-ha-tát này do chẳng xa lìa di thực thần thông từ một cõi Phật đến một cõi Phật, cúng dường cung kính chư Phật Thế Tôn, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật. Bồ-tát Ma-ha-tát này do thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật được

viên mãn, nên nhờ một sát-na ngăn tương ưng diệu hùê chúng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Như vậy, Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mau năng viên mãn vô tướng An nhẫn Ba-la-mật-đa. Vì vô tướng An nhẫn Ba-la-mật-đa được viên mãn, nên mới năng chứng được Nhất thiết trí trí; tất cả Phật pháp không pháp nào chẳng viên mãn.

Lại nữa, Thiện Hiện! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, an trụ trong năm thủ uẩn như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa. Như thật biết rõ năm thủ uẩn này như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm hương, như việc biến hóa không có thật tướng rồi, phát khởi dũng mãnh thân tâm tinh tiến.

Bồ-tát Ma-ha-tát này vì phát khởi dũng mãnh thân tâm tinh tiến nên dẫn phát thần thông mau lẹ thù thắng. Do thần thông đây, qua mười phương thế giới cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen chư Phật Thế Tôn. Ở chỗ chư Phật trồng nhiều cội đức lợi ích an vui vô lượng hữu tình, cũng năng nghiêm tịnh các kiêu côi Phật. Bồ tát Ma-ha-tát này do thân

ting tiến thành thực hữu tình, tùy sở nghi kia phương tiện an lập nơi pháp tam thừa đều được rớt ráo. Như vậy, Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa do thân ting tiến năng mau viên mãn vô tướng Ting tiến Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này vì phát khởi dũng mãnh tâm ting tiến nên dẫn phát các nhánh thánh vô lậu, được nhiếp ting tiến viên mãn Ting tiến Ba-la-mật-đa, với trong ấy đủ năng nhiếp các thiện pháp. Nghĩa là bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Không, vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Bốn tĩnh lự, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Khổ tập diệt đạo thánh đế. Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Ting tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Năm nhãn, sáu thần thông. Tam-ma-địa môn, đà-la-ni môn. Cực hỷ địa, Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huyệt địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huyệt địa, Pháp vân địa. Nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh

không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Bồ-tát Ma ha-tát này an trụ trong đây, năng viên mãn Nhất thiết tướng trí. Do Nhất thiết tướng trí được viên mãn nên năng dứt hẳn tất cả tập khí nối nhau. Do dứt hẳn tất cả tập khí nối nhau nên các tướng tùy hảo trọn nên viên mãn. Do các tướng tùy hảo trọn nên viên mãn chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, phóng đại quang minh soi khắp Tam thiên đại thiên thế giới, khiến các thế giới sáu thứ biến động, quay xe chánh pháp, đủ ba mươi hai tướng. Do đây các loại hữu tình Tam thiên đại thiên thế giới nhờ quang soi chạm, thấy biến động đây nghe tướng chánh pháp đều đối Tam thừa được Bất thối chuyển.

Như vậy, Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, viên mãn Tinh tiến Ba-la-mật-đa. Bồ-tát Ma-ha-tát này an trụ Tinh tiến Ba-la-mật-đa, năng đầy đủ công đức nhiều ích

**hết thấy, chóng nắng viên mãn tất cả Phật pháp
chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.**

**Lại nữa, Thiện Hiện! Khi Bồ-tát Ma-ha-tát
hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, an trụ trong
năm thủ uẩn như mộng, như vang, như tượng, như
bóng sáng, như ánh nắng, như huyễn sự, như thành
quách tầm hương, như việc biến hóa viên mãn Tĩnh
lự Ba-la-mật-đa.**

**Thiện Hiện! Sao là Bồ-tát Ma-ha-tát hành Bát-
nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, an trụ trong năm thủ
uẩn như mộng, như vang, như tượng, như thành
quách tầm hương, như bóng sáng, như ánh nắng,
như huyễn sự, như việc biến hóa viên mãn Tĩnh
lự Ba-la-mật-đa?**

**Thiện Hiện! Như Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát
nhã Ba-la-mật-đa, như thật biết rõ năm thủ uẩn này
như mộng, như vang, như tượng, như bóng sáng,
như ánh nắng, như huyễn sự, như thành quách tầm
hương, như việc biến hóa không có thật tướng rồi,
vào sơ tĩnh lự trụ đầy đủ. Vào đệ nhị, đệ tam, đệ tứ
tĩnh lự trụ đầy đủ. Vào từ vô lượng trụ đầy đủ, vào
bi hỷ xả vô lượng trụ đầy đủ. Vào định không vô
biên xứ trụ đầy đủ; vào định thức vô biên xứ, vô sở
hữu xứ, phi tướng phi phi tướng xứ trụ đầy đủ.**

Tu Không tam-ma-địa, tu Vô tướng, Vô nguyện tam-ma-địa. Tu Như điện tam-ma-địa, tu Thánh chánh tam-ma-địa, Kim cương dụ tam-ma-địa. Trụ trong Kim cương dụ tam-ma-địa, trừ Như Lai tam-ma-địa, tất cả các tam-ma-địa khác hoặc tam-ma-địa chứng Thanh văn, hoặc tam-ma-địa chứng Độc giác, hoặc vô lượng tam-ma-địa khác, tất cả như thế đều năng thân chứng đầy đủ mà trụ. Nhưng đối tĩnh lự, vô lượng, vô sắc thấy các tam-ma-địa như thế chẳng sanh đắm mùi, cũng chẳng say đắm quả sở đắc kia. Vì có sao? Bồ-tát Ma-ha tát này như thật biết rõ tĩnh lự, vô lượng, vô sắc định thấy các tam-ma-địa và tất cả pháp đều không có thật tướng, đều lấy vô tánh mà làm tự tánh. Chẳng nên đem pháp vô tướng đắm mùi pháp vô tướng, cũng chẳng nên đem pháp vô tánh làm tự tánh đắm mùi pháp vô tánh làm tự tánh. Do chẳng say đắm mùi tam-ma-địa, nên Bồ-tát Ma-ha-tát này trọn chẳng thuận theo thế lực tĩnh lự, vô lượng, vô sắc định thấy các tam-ma-địa mà sanh cõi Sắc, Vô sắc. Vì có sao? Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả cõi đều vô sở đắc. Với kẻ vào định và chỗ vào định, do đây vào định cũng vô sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát này đối tất cả pháp vô sở đắc, nên mau viên mãn vô tướng Tĩnh lự Ba-la-mật-đa. Bởi đây Tĩnh lự Ba-la-mật-đa vượt các Thanh văn và bậc Độc giác.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát này vì sao viên mãn vô tướng Tĩnh lự Ba-la-mật-đa vượt các Thanh văn và bậc Độc giác?

Phật nói: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát này vì khéo học nội không; vì khéo học ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Bồ-tát Ma-ha-tát này với trong các không đây bất đắc tất cả pháp. An trụ trong này bất đắc quả Dự lưu; bất đắc quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề; bất đắc tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát; bất đắc chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì có sao? Vì tánh các không này cũng đều không luôn. Bồ-tát Ma-ha-tát này do trụ không đây vượt các Thanh văn và bậc Độc giác, chứng vào Bồ-tát Chánh tánh ly sanh.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát lấy gì làm sanh, lấy gì làm ly sanh? Phật nói: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát lấy tất cả hữu sở đắc làm sanh, lấy tất cả vô sở đắc làm ly sanh.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát lấy gì làm hữu sở đắc, lấy gì làm vô sở đắc?

Phật nói: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát lấy tất cả pháp làm hữu sở đắc. Nghĩa là Bồ-tát Ma-ha-tát lấy sắc làm hữu sở đắc, lấy thọ tướng hành thức làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy nhãn xứ làm hữu sở đắc, lấy nhĩ tỷ thiết thân ý xứ làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy sắc xứ làm hữu sở đắc, lấy thanh hương vị xúc pháp xứ làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy nhãn giới làm hữu sở đắc, lấy nhĩ tỷ thiết thân ý giới làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy sắc giới làm hữu sở đắc, lấy thanh hương vị xúc pháp giới làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy nhãn thức giới làm hữu sở đắc, lấy nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy nhãn xúc làm hữu sở đắc, lấy nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ làm hữu sở đắc, lấy nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ làm hữu sở đắc.

Bồ-tát Ma-ha-tát lấy địa giới làm hữu sở đắc, lấy thủy hỏa phong không thức giới làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy nhân duyên làm hữu sở đắc; lấy đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy vô minh làm hữu sở đắc; lấy hành, thức, danh sắc,

lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử, sầu than khổ ưu não làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy Bồ thí Ba-la-mật-đa làm hữu sở đắc; lấy Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy nội không làm hữu sở đắc; lấy ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biên dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy bốn niệm trụ làm hữu sở đắc; lấy bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy không giải thoát môn làm hữu sở đắc; lấy vô tướng, vô nguyện giải thoát môn làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy khổ thánh đế làm hữu sở đắc, lấy tập diệt đạo thánh đế làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy bốn tĩnh lự làm hữu sở đắc; lấy bốn vô lượng, bốn vô sắc định làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy tám giải thoát làm hữu sở đắc; lấy tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy tất cả tam-ma-địa môn làm hữu sở đắc, lấy tất cả đà-la-ni môn làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy Cực hỷ địa làm hữu sở đắc; lấy Ly cầu địa, Phát quang địa,

Diệm huyệt địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viên hành địa, Bất động địa, Thiện huyệt địa, Pháp vân địa làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma ha-tát lấy năm nhân làm hữu sở đắc, lấy sáu thần thông làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy Phật mười lực làm hữu sở đắc; lấy bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy pháp vô vong thất làm hữu sở đắc, lấy tánh hằng trụ xả làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy nhất thiết trí làm hữu sở đắc; lấy đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy quả Dự lưu làm hữu sở đắc; lấy quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề làm hữu sở đắc.

Bồ-tát Ma-ha-tát lấy tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát làm hữu sở đắc. Lấy chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề làm hữu sở đắc. Bồ-tát Ma-ha-tát lấy như thế thấy hữu sở đắc làm sanh.

Thiện Hiện! Vô sở đắc ấy là Bồ-tát Ma-ha-tát đối tất cả pháp như thế không hành, không đắc, không nói, không chỉ, nghĩa là Bồ-tát Ma-ha-tát đối sắc không hành, không nói, không đắc, không chỉ; đối thọ tướng hành thức không hành, không đắc, không nói, không chỉ. Vì có sao? Vì tự tánh sắc cho đến tự tánh thức đều chẳng khá hành đắc nói chỉ vậy.

Bồ-tát Ma-ha-tát đối nhãn xứ không hành, không đắc, không nói, không chỉ; đối nhĩ tỷ thiết thân ý xứ không hành, không đắc, không nói, không chỉ. Vì có sao? Vì tự tánh nhãn xứ cho đến tự tánh ý xứ đều chẳng khá hành đắc nói chỉ vậy.

Bồ-tát Ma-ha-tát đối sắc xứ không hành, không đắc, không nói, không chỉ; đối thanh hương vị xúc pháp xứ không hành, không đắc, không nói, không chỉ. Vì có sao? Vì tự tánh sắc xứ cho đến tự tánh pháp xứ đều chẳng khá hành đắc nói chỉ vậy.

Bồ-tát Ma-ha-tát đối nhãn giới không hành, không đắc, không nói, không chỉ; đối nhĩ tỷ thiết thân ý giới không hành, không đắc, không nói, không chỉ. Vì có sao? Tự tánh nhãn giới cho đến tự tánh ý giới đều chẳng khá hành đắc nói chỉ vậy.

Bồ-tát Ma-ha-tát đối sắc giới không hành, không đắc, không nói, không chỉ; đối thanh hương vị xúc pháp giới không hành, không đắc, không nói, không chỉ. Vì có sao? Tự tánh sắc giới cho đến tự tánh pháp giới đều chẳng khá hành đắc nói chỉ vậy.

Bồ tát Ma-ha-tát đối nhãn thức giới không hành, không đắc, không nói, không chỉ; đối nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới không hành, không đắc, không nói, không chỉ. Vì có sao? Vì tự tánh nhãn thức giới

cho đến tự tánh ý thức giới đều chẳng khá hành đắc nói chỉ vậy.

Bồ-tát Ma-ha-tát đối nhãn xúc không hành, không đắc, không nói, không chỉ; đối nhĩ tỷ thiết thân ý xúc không hành, không đắc, không nói, không chỉ. Vì có sao? Vì tự tánh nhãn xúc cho đến tự tánh ý xúc đều chẳng khá hành đắc nói chỉ vậy.

Bồ-tát Ma-ha-tát đối nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ không hành, không đắc, không nói, không chỉ; đối nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ không hành, không đắc, không nói, không chỉ. Vì có sao? Vì tự tánh nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cho đến tự tánh ý xúc làm duyên sinh ra các thọ đều chẳng khá hành đắc nói chỉ vậy.

--- o0o ---